ПРОГРАМА **ПРОЕКТ!**

ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ
2026-2030 година

Съгласно Закона за защита на животните, който вменява на общините редица права и задължения относно контрола по хуманно отношение към животните и третирането на домашните и безстопанствените кучета.

Разработването на настоящата програма се налага поради това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многократни измерения /хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични/, до сега взетите мерки в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчни и поради това, че все още не може да се намери цялостно и трайно решение.

Програмата е разработена във връзка с разпоредбите на чл.40, ал.1, ал.2 и ал.3 от Закона за защита на животните, в съответствие със съществуващата нормативна уредба, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитащи кучета както в населените, така и извън населените територии.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

ОСНОВНА ЦЕЛ

Целта на тази Програма е като се използват достиженията на световната наука и собствения дългогодишен опит да се постигне нов, по-усъвършенстван и съвременен подход, способстващ за установяване на трайна тенденция за намаляване на броя на безстопанствените кучета на територията на Община Котел.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на детайлен анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България.

ПОДЦЕЛИ

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета.

ЗАДАЧИ

- Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението „безстопанствени кучета“
- Контрол върху отглеждането на домашни кучета
- Повишаване на чистотата на градската среда
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от Закона за защита на животните.

II. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

1. Описание на проблема

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- те могат да бъдат приносители на болести, опасни за човека – бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;

- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- много хора се страхуват от кучета;
- през нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите;
- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните;
- неефективните мерки за решаването на проблема са свързани с разходи, а в същото време не се постигат реални резултати и се създава социално напрежение;
- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;
- много от безстопанствените животни биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани.

2. Причини за възникването на проблема.

2.1. Липса на адекватно и цялостно законодателство;

2.2. Недостатъчен контрол върху популацията на домашни кучета;

2.3. Заниженият контрол или липса на такъв от страна на собствениците на кучета по отношение на поведението им на разгонени животни;

2.4. Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;

2.5. Липса на хуманно образование за отношението и грижите за животните – собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности може да го изостави.

3. Популация на безстопанствените кучета

Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства до като стигне определен максимум. Този максимум се нарича „носещ капацитет на средата“ и зависи от условията на средата-количеството храна, вода и възможности за подслон. При достигане на „носещия капацитет на средата“ раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета – новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване – един цикличен и непрестанен процес.

4. Анализ на обстановката в населените места на Община Котел

Анализът на профилактиката и борбата с паразитозите показва, че е налице тенденция към увеличаване. Основание за това е, както тенденцията за увеличаване на броя на скитащите кучета през последните години, така и съществуващата многофакторност в реализирането на ефективен епизоотичен и противопаразитен контрол.

Причините за влошеното състояние са комплексни. Епидемичният процес при паразитозите се обуславя от комплексното действие на следните фактори-биологичен, природен и социален. Последният се явява основна движеща сила. Епизоотично-епидемичният процес при паразитозите е тясно свързан с влиянието на социалните фактори-характер и степен на развитие на животновъдството, брой на кучетата, състояние на ветеринарномедицинския контрол и степен на развитие на скарайжната мрежа, нивото на образование и здравна култура на населението, материалното състояние, миграционните процеси, характер на организация на здравеопазването, диспансеризация, размер на профилактичните и противопаразитните мерки за оздравяване на жизнената среда за човека.

Характерът на епидемичния процес зависи от поддържането на инвазията в източника-кучето, степента на неговата екстензия и интензивност, възможността за разсейване на яйцата на паразитите, степента на контакта на човека с гостоприемника.

От средата на 80-те години много обективни причини /структурната реформа в селското стопанство/ и субективни причини /неизпълнение на съществуващото законодателство от страна на компетентните органи/ доведоха до нарушаване на цялостното изпълнение на мерките за борба с паразитите по отношение на основния източник-кучето и до влошаване на епизоотичната ситуация.

Както е видно от гореизложеното заболяванията, чийто преносител или гостоприемник е кучето са сериозен проблем с многократни измерения: хуманно-медицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични, което налага разработването на настоящата програма.

IV. МЕТОДОЛОГИЯ

Препоръките на Световната Здравна Организация, успешният световен опит и практиката налагат прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта-ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.
2. Настаняване в приюти.
3. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета
4. Задомяване /осиновяване на безстопанствени кучета/.
5. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
6. Регистрация на домашните кучета.
7. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.
8. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.
9. Кампании за подобряване на чистотата на градската среда.

V. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА 1
СЪЗДАВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗДОМНИ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА.

1. Сдружаване на съседни общини и неправителствени организации за предприемане действия по овладяване на популацията на кучетата и преминаване към извеждане на кучетата от улиците и трайното им настаняване в приемни.

- Обработката на безстопанствените кучета се извършва в стационарни или подвижни амбулатории, съгласно чл.40, ал.4 от Закона за защита на животните. Приоритетно се обработват женските кучета.
- Обработката се извършва на принципите на масова кастрация по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани.
- Залавянето на безстопанствените кучета се извършва съгласно чл.42, ал.1 от Закона за защита на животните. За да се избегне хаотичността при улавянето на кучетата, ще се изготви схема на града и околните селища, както и график за работа по нея. При обработка на оплакванията ще се изяснява на място проблема, като се спазва принципа „Сигурност на хората при същевременен ефект за намаляване популацията на уличните кучета чрез кастрация“.
- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от Закона за защита на животните.
- Настаняването на безстопанствените кучета се извършва съгласно изискванията на чл.46 от Закона за защита на животните.

- За настанените в приют кучета се спазват изискванията на чл.47, ал.1,2,3,6,7,8 от Закона за защита на животните.
- Трайно маркиране на вече обработените кучета, с цел регистрация, идентификация и избягване на повторно залавяне.
- Обезпаразитяване, ваксиниране против бяс, издаване надлежно попълнени ветеринарно-медицински паспорти за лицата, които ги обгрижват.
- Отчетност и документооборот-за всяка проведена акция за залавяне на кучета се съставя констативен протокол, в който се отбелязват датата, мястото, броя на заловените кучета, техния пол, цвят, особенни белези, приблизително тегло. Протоколът се подписва поне от двама служители от екипа.

МЯРКА 2
ИЗГОТВЯНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОГРАМИ

Образователните програми се изработват и провеждат съвместно от Организацията за защита на животните и Общинска администрация –Котел, Дирекция „УТЕС” .

МЯРКА 3
КАМПАНИИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЧИСТОТАТА – ГРАДСКАТА СРЕДА

- Определяне на места за разходка на кучета.
- Ограничаване на съществуващи детски площадки, детски градини, училища и др.
- Организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.
- Във взаимодействие с РВМС, НПО и общинска администрация, в зависимост от нуждите и отдалечеността от границите на населените места ще се обозначат места за разходка.

МЯРКА 4
КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА

В Наредбата за притежаване и отглеждане на кучета на територията на Община Котел е регламентиран реда и условията за отглеждане и регистрация на кучета на територията на община Котел, отразени са изискванията на Закона за защита на животните и Закона за ветеринарномедицинската дейност и са предвидени механизми за санкции и контрол.
Контролът по спазване на Наредбата за притежаване и отглеждане на кучета се извършва от кмета на Община Котел и кметовете /кметските наместници/ на съответните кметства.

МЯРКА 5
Създаване на организацията за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка

- Регистрацията на домашните кучета се извършва, съгласно чл. 174 от ЗВД, Общинска администрация Котел изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации. Регистърът се изготвя, съгласно Наредба за притежаване и отглеждане на кучета на територията на Община Котел.
- Таксите за домашни кучета се събират от общинска администрация-Котел
- Собствениците на кучета с поставен микрочип не заплащат такса за 1-та година от неговото регистриране, съгласно чл. 39, от ЗЗЖ.

VI. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт

- Общински съвет – Котел приема Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Котел и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл. 40, ал. 1 от Закона за защита на животните.
- Кмета на община Котел организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българска агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал.2 от Закона за защита на животните.
- Мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета се осъществява в регистрирани подвижни или стационарни амбулатории.
- Кмета на община Котел или упълномощено от него лице организира настаняването на безстопанствените кучета в приюти, регистрирани по чл. 137, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

2. Ветеринарни власти – Национално ветеринарномедицинска служба и нейните структури:

- извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните
- извършват контрол върху дейностите по Програмата
- извършват контрол върху ветеринарномедицински надзор на обработените кучета

3. Организации за защита на животните /ОЗЖ/

- Могат да стопанисват приют и /или стационарни/ подвижни амбулатории самостоятелно или съвместно с общината, съгласно чл. 41, ал. 4 или ал. 5 от Закона за защита на животните.
- Тези организации, които имат стационарни /подвижни амбулатории или приюти могат да кандидатстват за Изпълнител на програмата, който се определя по реда на Закона за обществените поръчки и подзаконовите нормативни актове към него.
- Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Котел.
- Съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.
- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.
- Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.
- Сформират координационна мрежа от представители на ОЗЖ и техни съмишленици за проверка на сигнали и жалби.
- Предоставят на общинска администрация Котел списък на координатори за съдействие по места на дейностите по Програмата.
- Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
- Поемат надзор върху обработени кучета.
- Изпълняват мерки спрямо обработени кучета, за които са поели надзор, съгласно чл. 49 и 50 от Закона за защита на животните.
- Съдействат за медийно отразяване на дейностите по Програмата.
- Набират финансови средства за изпълнение на Програмата.
- Организират и провеждат задомителни кампании.

VII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване на безстопанствените кучета на територията на община Котел

1.1 Общински бюджет, съгласно чл. 40, ал.1 от ЗЗЖ
1.2 Постъпления от такси, съгласно чл. 175 от ЗВД
1.3 Дарения
1.4 Проекти
1.5 Организация за защита на животните

2. Време за изпълнение

Дейностите по програмата и етапите се отчитат и актуализират ежегодно пред кмета на община Котел и Общински съвет – Котел.

1. VIII. Оценка за успеваемост на проекта – критерии:

Очаквани резултати от осъществяването на програмата

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:

1.1. Повишаване на безопасността на градската среда.
1.2. Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще помогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.
1.3. Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.
1.4. Намаляване на социалното напрежение.
1.5. Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения:

2.1. Постепенно намаляване на популацията на безстопанствените кучета, до изтеглянето им в приюти.
2.2. Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.

2.3. Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД.

3. Критерии за изпълнение на програмата

3.1. Брой на обработените животни.

3.2. Брой на регистрираните домашни кучета.

3.3. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито – по строежи, паркинги, дворове, складове и др.

3.4. Брой на кастрираните домашни кучета

3.5. Брой на заловените кучета в края за всяка една от календарните години /2026 – 2030г./

3.6. Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати представени от кмета пред изпълнителния директор на Българска агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал.2 от Закона за защита на животните

3.7. Брой граждани участващи като доброволци с цел реализация на Програмата.

IX. Нормативна база

Програмата е разработена в съответствие с изискванията на действащата към настоящия момент нормативна уредба, регламентираща дейностите по третиране на безстопанствени и домашни кучета :

1. Закон за защита на животните.
2. Закон за ветеринарномедицинската дейност.

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ, 2026 г. – 2030 г.

мерки	**срок за изпълнение**	**отговорници по изпълнение**	**източници за финансиране**	**Очакван ефект**
1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.				
Сключване на Договор с фирма Изпълнител за Обработка на безстопанствени кучета	2026г.- 2030г.	Фирма изпълнител, Община Котел	Общински бюджет;	Възможност за обработка на кучета – безстопанствени и домашни на територията на всички населени места в община Котел.

Организиране на съвместни кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на безстопанствени кучета.	Постоянен	Община, ОДБХ и лицензирана фирма	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Масово извършваните мероприятия по кастрация на безстопанствени кучета, допринася за по - бързото и сигурно овладяване на популацията на уличните кучета на дадена територия, а бързото им връщане по местата на залавянето им гарантира недопускането на други, необработени кучета в ареала.
Просветно-информационни кампании	Постоянен	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Общински бюджет;	Популяризиране действията по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите й по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания, информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и пр.
Преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Котел	След уведомление от Министъра на земеделието, храните и горите	ОДБХ; Община;	Общински бюджет; Дарения;	Възможност за точна преценка промяната в популацията на безстопанствените кучета като критерий за успеваемост на мерките по програмата.
2. Регистрация на домашните кучета и контрол върху размножаването им, с цел блокиране на притока от дома към улицата.				

Актуализиране на местната нормативна уредба, съгласно действащото законодателство	При нормативна и фактическа необходимост	Община, Общински съвет, ОДБХ	Без финансиране	Навременно адаптиране на местната нормативна уредба към промените в националното законодателство
Организация по навременно подаване и получаване на информация за ветеринарна регистрация на домашните кучета.	Постоянен	Община, ветеринарни лекари, ОДБХ	Без финансиране	Увеличаване на отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашните кучета.
Предписания и санкции за собственици, притежаващи куче и нарушаващи общинските наредби за притежаване и отглеждане на куче.	Постоянен	Община Котел, органи на реда	Без финансиране	Повишаване гражданската активност и отговорност при спазване на нормативните изисквания към собствениците на домашни кучета.
Просветно – информационни кампании	Постоянен	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Популяризиране действията по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите й по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания, информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и др.